

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
คู่กันตรัง อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม ตามบทสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ
ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลคู่กันตรัง อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาสรุปผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
คู่กันตรัง อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีส่วนร่วมอยู่
ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปาน
กลาง ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือพรรคการเมือง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการ
แสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการรณรงค์หาเสียง
มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การ
บริหารส่วนตำบลคู่กันตรัง อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม ที่มีขนาดหมู่บ้านแตกต่างกัน
พบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การ
บริหารส่วนตำบลคู่กันตรัง อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะ
จากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ๆ ดังนี้

- 1.1 ภาครัฐควรจัดทำโครงการทางการเมือง เพื่อที่จะให้ประชาชนเข้า
ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอปัญหาภายในชุมชนของตน

1.2 ประชาสัมพันธ์ถึงระบอบประชาธิปไตย ที่ทุกคนมีสิทธิหรือออกเสียง และเรียกร้องให้ภาครัฐเข้ามาแก้ปัญหาให้

1.3 ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน ในการที่จะยอมรับความคิดเห็น ของบุคคลอื่น ที่มีความคิดต่างจากตน ในการอยู่ร่วมกันในชุมชน

1.4 ควรจัดให้มีแหล่งข่าวสารข้อมูลทางการเมืองอย่างทั่วถึงในทุกชุมชน หมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทุกชนชั้นอาชีพ

1.5 การจัดประชุมทุกครั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องเชิญชวน ให้ประชาชนเข้าไปร่วมรับฟัง และได้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมทุกครั้ง

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลคู่กันตรัง อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคู่กันตรัง อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนมีสถานภาพสมรส มีภาระในการหาเลี้ยงครอบครัว จึงไม่ค่อยมีเวลาเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าที่ควร และ การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา จึงไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนในการแสดงออกทางการเมือง และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงไม่ค่อยได้พบปะหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองบ้างในบางโอกาส ส่วนมากเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง จึงทำให้ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคู่กันตรัง อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สรายุทธ ทศช่วย (2553 : 71) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ เสกสรร ทักสิน (2553 : 72) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหัวนาคำ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุพจน์ แก้วเจริญ (2553 : 80) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลแดงใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดย

รวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุรีพร ขวัญทองห้าว (2554 : 87) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปอภาร อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ อุตมา สิมห้ำ (2553 : 83) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ไม่สอดคล้องกับ นัฏฐิภาล ศรีจันทร์โท (2552 : 100) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอขามเฒ่า จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกู่สันตรัตน์ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือพรรคการเมือง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกู่สันตรัตน์ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือพรรคการเมือง เป็นกิจกรรมที่ต้องทำกันอย่างต่อเนื่อง และต้องเข้าร่วมทุกครั้งที่มีกิจกรรมเกิดขึ้น ดังนั้นประชาชนจึงไม่มีเวลาเท่าที่ควร และยังไม่พร้อมที่จะเข้าไปร่วมในด้านนี้มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับ สุรีพร ขวัญทองห้าว (2554 : 88) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปอภาร อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุพจน์ แก้วเจริญ (2553 : 81) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลแดงใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือพรรคการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการรณรงค์หาเสียง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกู่สันตรัตน์ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการรณรงค์หาเสียงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับการเลือกตั้ง เป็นการระดมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและเป็นขั้นตอนในการนำเสนอนโยบายการบริหารของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้แสดงเจตนารมณ์ในทางการเมือง แต่อย่างไรก็ตามการที่ประชาชนมาช่วยผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้ง อาจจะนำมาซึ่งความขัดแย้งหรือความไม่พอใจได้จากผู้สมัครรายอื่น ๆ จึงทำให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกู่สันตรัตน์ มีส่วนร่วมด้านการรณรงค์หาเสียงอยู่

ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สราวุธ ทศช่วย (2553 : 74) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูสันตรัตน์ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ความต้องการทางการเมือง อาจจะกระทำได้โดยวิธีการพูดการเขียนผ่านประชาคมหรือผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ ซึ่งประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูสันตรัตน์ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ไม่ค่อยกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเองทางการเมืองเท่าที่ควร การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองส่วนใหญ่มักจะแสดงออกโดยการพูดคุยกันในกลุ่มคนรู้จัก เช่น ครอบครัว เพื่อนสนิท หรือเพื่อนที่ทำงาน ซึ่งเป็นกลุ่มคนขนาดเล็ก แต่ไม่ค่อยได้แสดงออกในที่สาธารณะเท่าที่ควร สาเหตุอาจเป็นเพราะไม่ค่อยมีการจัดเวทีปราศรัยอย่างเป็นทางการบ่อยนัก ไม่มีเวลาดูว่างเพียงพอสำหรับการไปรับฟังการปราศรัย ไม่กล้าแสดงออกในที่สาธารณะ และเพราะอาจกลัวว่าการแสดงความคิดเห็นของตนอาจจะไปขัดกับความรู้สึกของผู้อื่นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ สราวุธ ทศช่วย (2553 : 75) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุริพร ขวัญทองห้าว (2554 : 89) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปอภาร อำเภอมือ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูสันตรัตน์ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง มิลบราท์ และ โกล (Millbrath and Goel, 1977 : 12-19) ได้ศึกษาผลงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่าผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง มักเป็นพวกที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย แต่จากการศึกษาพบว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูสันตรัตน์ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาไม่สูงมากนัก โดยมี

การศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 96.56 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 65.90 ต้องทำมาหากิน หาเลี้ยงครอบครัวเพื่อความอยู่รอด จึงทำให้ประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลภูสันตรัตน์ อำเภอนาาคู จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สราวุธ ทศช่วย (2553 : 76) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง สุพจน์ แก้วเจริญ (2553 : 82) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนตำบลแดงใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลภูสันตรัตน์ อำเภอนาาคู จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ไม่ สอดคล้องกับ สุพจน์ แก้วเจริญ (2553 : 82) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนตำบลแดงใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ สอดคล้องกับ อุสมาน สิมหล้า (2553 : 85) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีกิจกรรมในกลุ่มการเมืองอยู่ในระดับน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลภูสันตรัตน์ อำเภอนาาคู จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน พบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากการปกครองของผู้นำหมู่บ้าน ที่มีการปกครองลูกบ้านแตกต่างกัน จึงทำให้การมี ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีขนาดหมู่บ้านที่แตกต่างกันแตกต่างกันไปด้วย

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูสันตรัตน์ จากข้อที่ประชาชนให้ข้อเสนอแนะ มากที่สุดไปหาน้อยสุด ใน 5 ลำดับต้น ๆ ดังนี้

3.1 ภาครัฐควรจัดทำโครงการทางการเมือง เพื่อที่จะให้ประชาชนเข้าร่วมแสดง ความคิดเห็นและเสนอปัญหาภายในชุมชนของตน

3.2 ประชาสัมพันธ์ถึงระบอบประชาธิปไตย ที่ทุกคนมีสิทธิออกเสียง และ เรียกร้องให้ภาครัฐเข้ามาแก้ปัญหาให้

3.3 ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน ในการที่จะยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่มีความคิดต่างจากตน ในการอยู่ร่วมกันในชุมชน

3.4 ควรจัดให้มีแหล่งข่าวสารข้อมูลทางการเมืองอย่างทั่วถึงในทุกชุมชน หมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทุกชนชั้นอาชีพ

3.5 การจัดประชุมทุกครั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องเชิญชวนให้ประชาชนเข้าไปร่วมรับฟัง และ ได้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมทุกครั้ง

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลกู่สันตรัตน์ มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้มากกว่านี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาทำให้สามารถทราบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกู่สันตรัตน์ อำเภอนาคนูน จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลกู่สันตรัตน์ จะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มากขึ้น โดยใช้แนวทาง ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือพรรคการเมือง องค์การบริหารส่วนตำบลกู่สันตรัตน์ ควรส่งเสริมกลุ่มต่าง ๆ ภายในชุมชน เพื่อให้มีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพพึ่งพาตนเองได้ เข้าไปให้ความรู้สมาชิกกลุ่ม ให้การสนับสนุนกลุ่ม ริเริ่มสร้างกลุ่มใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นหลากหลายเพื่อพัฒนาตนเอง ให้สมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ได้แสดงความคิดเห็นได้ตัดสินใจเองในการบริหารกลุ่ม

1.2 ด้านการรณรงค์หาเสียง นักการเมืองหรือหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมรณรงค์หาเสียงมากขึ้น โดยชักชวนให้ประชาชนเข้าร่วมประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิ์ มีป้ายประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนถือ มีสื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนใส่ มีสติ๊กเกอร์ให้ประชาชนติดตามรถตามบ้าน เพื่อเป็นการรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงทุกแหล่งในชุมชน

1.3 ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลกู่สันตรัตน์ ควรเปิดกว้างจัดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมือง และจะต้องจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนทุกเพศ ทุกอาชีพ และทุกระดับ

การศึกษา เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นทุกครั้งที่เกิดขึ้น

1.4 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง องค์การบริหารส่วนตำบล

คู่สนตรัตน์ ควรจัดให้มีแหล่งข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงในชุมชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เสียงตามสาย หรือแม้แต่อินเทอร์เน็ต ก็ควรให้มี ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็น ความสำคัญของข่าวสารทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของเรา และชักชวน ประชาชนเข้าร่วมประชาสัมพันธ์ด้วยเพื่อให้เกิดการตื่นตัว

1.5 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง องค์การบริหารส่วนตำบล

คู่สนตรัตน์ ควรเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมตัดสินใจทุกครั้งก่อนจะมีกิจกรรมเกิดขึ้น โดยเปิด โอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในกิจกรรมนั้น ๆ ตั้งแต่เริ่มจนเสร็จสิ้นกิจกรรม ทำให้ประชาชนเห็นว่ากิจกรรมนั้นเป็นของประชาชนเอง แล้วประชาชนก็จะเข้าร่วม กิจกรรมนั้นอย่างเต็มที่

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษารูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนร่วมมือทางการเมืองให้มากขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้ชุมชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อนำ ข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางสำหรับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.3 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา อาชีพและภูมิฐานะ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับวางแผนเชิง บริหารและเป็นข้อมูลสำหรับการรณรงค์ให้ประชาชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น